

20.10.2026

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle:

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Viite: Lausuntopyyntönne 8.10.2026, diaarinumero: HE 212/2026 vp

Työelämätoimikunnat ovat olleet keskeinen valtakunnallinen osa ammatillisen koulutuksen työelämäyhteistyötä. Niiden tehtävänä on ollut osallistua näyttöjen toteutuksen ja osaamisen laadun arviointiin, osallistua ammatillisen koulutuksen tutkintorakenteen, ammatillisten tutkintojen ja niiden perusteiden kehittämiseen sekä käsitellä arviointien oikaisupyynnöitä. Tätä keskeistä valtakunnallista ja työelämälähtöistä ammatillisen koulutuksen kehittämistyötä ei tule lopettaa, vaan sitä tulee kehittää ja vahvistaa. Esimerkiksi Kansallisen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) on todennut tämän kevään arvioinnissaan, että ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden heikon työelämäsiirtymän ja korkean työttömyyden merkittävänä taustatekijänä on ammatillisen koulutuksen heikot työelämäyhteydet. (Karvin Julkaisu 3:2026, ISBN 978-952-206-871-2).

Jo pitemmän aikaa ammatillisen koulutuksen laadullinen kehitys ei ole vastannut sille asetettuja tavoitteita ja toiveita, eivätkä lain perusteluissa esitetyt toimenpiteet (tutkintojen laadintaprosessi, näyttöjen toteutus ja koulutuksen järjestäjien oma laatutyö) ole tuottaneet ammatilliseen koulutukseen toivottua laadullista kehitystä. Ammatillisen koulutuksen läpäisyasteessa ja ammatillisen koulutuksen jälkeisessä työllistymisessä ei ole havaittu merkittävää positiivista kehitystä viimeisen kymmenen vuoden aikana. Viimeisimpien tilastojen perusteella ammatillisten perustutkintojen läpäisyaste on edelleenkin vain n. 60 % ja näistä tutkinnon suorittaneista vain n. 80 % työllistyy tai siirtyy jatko-opintoihin (Karvin julkaisu 16:2024, ISBN 978-952-206-853-8 ja Tilastokeskus)

Ammatillisen koulutuksen ytimen muodostaa työelämäyhteistyö, jonka laadukkaaseen kehittämiseen OAJ:n mielestä ei riitä hallituksen esityksen mukainen tutkintojen perusteiden laadinta, näyttöjen toteutus työelämäyhteistyössä ja koulutuksen järjestäjien oma laatutyö. Näiden lisäksi ja tueksi tarvitaan valtakunnallista, systemaattista ja jatkuvaa työelämäyhteistyötä: yhteisten tavoitteiden asettamista, niiden toteutuksen seuranta sekä palautteen keräämistä ja hyödyntämistä. Nämä laadunkehittämisen keskeiset elementit puuttuvat kokonaan hallituksen esityksestä. OAJ:n mielestä ammatillisen koulutuksen kehittämisen tukena tulee olla työ- ja elinkeinoelämälähtöinen toimielin, muuten ammatillista koulutusta on mahdotonta kehittää kokonaisuutena vastaamaan työ- ja elinkeinoelämän tarpeita sekä yhteiskunnan odotuksia.

20.10.2026

OAJ esittää, että sivistysvaliokunta muuttaa hallituksen esitystä niin, että työelämätoimikuntia koskeviin kohtiin säädöksissä ei tehdä nyt muutoksia ja että sivistysvaliokunta edellyttää opetusministeriötä laatimaan uuden esityksen työelämätoimikunnista, jossa määritellään työelämätoimikuntien rakenne, tehtävät ja toiminta OKM:n asettaman työryhmän linjausten mukaisesti. (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu: 2026:37, ISBN 978-952-415-405-5)

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Nina Lahtinen
koulutuspolitiikan johtaja

Lauri Kurvonen
erityisasiantuntija